

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. október 24.

EGÉSZSÉGÜGYI ALAPISMERETEK

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTERIUM

Útmutató a vizsgázó teljesítményének az értékeléséhez

- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó egyértelmű javítása fogadható el!
- A dolgozatban előforduló esetleges megoldási hibákat, tévedéseket kérjük feltűnően jelöljék!
- A feladatlap egységes értékeléséhez használják fel a rendelkezésükre bocsátott megoldási útmutatót!
- Valamennyi feladat (zárt, illetve nyílt) mellett megtalálható a helyes/hibátlan megoldásra adható **maximális pontszám**. A több részválaszból álló megoldás esetén, az egyes értékelhető **ítemekre** (helyes válaszokra) adható **részpont** számát is feltüntettük (ezek összege adja az egyes feladatoknál a vizsgázó teljesítményének pontértékét). **Egy-egy ítem értéke 1 pont!**
- **Fogalom meghatározása** esetén, a megoldásban aláhúztuk az ún. **kulcsszavakat**, maximális pontszám csak akkor adható, ha a kulcsszavak maradéktalanul szerepelnek a vizsgázó megoldásában. A feladat részmegoldása esetén, ha erre lehetőség van, akkor az adott feladat javítási /pontozási útmutatójában található meg a részpont értéke.
- A **csillaggal (*) jelölt feladatoknál** (általában a felsorolásoknál) több helyes megoldás is lehetséges, mint amennyi a feladat utasításában megoldásként elvárt (pl. Írjon hármat!), ezeknél a feladatoknál a **megoldólaptól eltérő**, de tartalmában azonos **egyéb helyes megoldás** is elfogadható a ponthatáron belül.
- Kérjük, hogy minden feladat esetén a maximálisan adható pontszám melletti négyzetbe írja be a vizsgázó által elért pontszámot!

Maximálisan adható pontszám: 100 pont

1. Húzza alá az igaz állításokat! 4 pont

A vizelet mennyisége függ a napi folyadékfogyasztástól is.

A nagymennyiségű kávé fogyasztása fokozza a gyomornedv-elválasztást.

A gégefedő nyeléskor elzárja a nyelőcsövet.

A nagyvérkör a bal kamrából indul ki.

Az epehólyag összehúzódása után az epe a közös epevezetéken át a patkóbélbe ömlik.

A menstruációs ciklus átlagosan 48 naponként ismétlődik.

A vénák falán belül vitorlás billentyűk találhatók.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

2. Párosítsa a fogalmakat a helyes állításokkal! 3 pont
Írja a számok mellé a megfelelő betűt!

1. Szívbelhártya
2. Szívizom
3. Szívburok

- A. Akarattól függetlenül működik.
- B. A szívet tömlőszerűen veszi körül.
- C. Kettőzete alkotja a szívbillentyűket.

1.: C., 2.: A., 3.: B.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

3. Írja a számokkal jelzett anyagokat a megfelelő csoporthoz! 5 pont
Írja a számokat a megfelelő csoport mellé!

1. globulin
2. amiláz
3. fibrinogén
4. maltáz
5. albumin

A vérplazma összetevői: 1., 3., 5.

Szénhidrátbontó enzimek: 2. 4.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

4. Párosítsa a fogalmakat a helyes állításokkal! 3 pont
Írja a számok mellé a megfelelő betűt!

1. Tüdővisszér
2. Agglutinogén
3. Bilirubin

- A. A haemoglobin-anyagcsere során keletkezik.
- B. Oxigéndús vért szállít.
- C. A vörösvérsejtekben található kicsapható anyag.

1. B., 2. C., 3. A.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

5. Húzza alá az igaz állítást! 1 pont

A jobb főhörgő tágabb és meredekebb lefutású.

A bal főhörgő tágabb és meredekebb lefutású.

(A helyes válaszra 1 pont adható!)

6. Válassza ki a hamis állításokat, és írja a betűjelüket a kipontozott vonalakra! 3 pont

- A. Szervetlen anyagok a vitaminok.
- B. A fogak az állkapocsba a foggyökérrel illeszkednek.
- C. Minden májlebenyke közepén végighalad egy központi ütőér (artéria).
- D. A máj raktározza a vasat.
- E. A máj termeli az inzulint.

A., C., E.
.....

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

7. Karikázza be az igaz állítások betűjelét! 5 pont

- A. Ha az erek tónusa csökken, ájulás (kollapszus) következhet be.
- B. A garatmandulák is nyiroktüszők.
- C. A gyomorfekély a tartós idegi megterhelés következménye lehet.
- D. A verejtékmirigyek elválasztása izgalom hatására csökken.
- E. A légólyagocskák a gázcsere lebonyolítói.
- F. Az emberi fül számára az ultrahangok nem hallhatók.
- G. A gerincvelői idegek közül 8 pár keresztcsonti ideg.
- H. Az „A” vércsoportú egyén plazmájában anti-A izohemagglutinin van.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

8. Párosítsa a számokkal jelzett állításokat a betűkkel jelzett fogalmakkal! Írja a számok mellé a megfelelő betűt! 5 pont

1. A helytelen táplálkozás, a mértéktelen dohányzás lehet az oka.
2. Az egyén egészséggel kapcsolatos tájékozottsági szintjét jelzi.
3. Az élet fenntartásához fontos a megfelelő hőmérséklet, a szaporodás és a kielégítő légzés.
4. A megfelelő munkahelyi körülmények kialakítása az egyik feladata.
5. A természeti környezet, a társadalmi környezet és a biztonságos munkakörülmények alkotják.

- A. Külső tényező
- B. Betegség
- C. Egészségi ismeret
- D. Alapvető szükséglet
- E. Munkaegészségtan

1.: B., 2.: C., 3.: D., 4.: E., 5.: A.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

9. Válassza ki, és húzza alá a hamis állításokat! 3 pont

A helytelen táplálkozás következménye lehet az elhízás.

A kézmosásra csak akkor van szükség, ha szemmel láthatóan szennyezett a kezünk.

A védőoltások célja az, hogy a védettséget a betegségek lezajlása nélkül alakítsa ki a szervezet.

A szűrővizsgálatokra csak újszülött korban van szükség.

A beteg ember a betegségek kezdeti (bevezető) szakaszában soha nem fertőz meg másokat.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

10. Írjon X jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás! 4 pont

Állítások	igaz	hamis
Túl hideg, illetve túl forró ételt és italt lehetőleg ne fogyasszunk!	X	
A biológiai halál állapotában nagy az esély a sérült sikeres újraélesztésére.		X
Lázás állapotban a légzés száma megemelkedik.	X	
Nagymennyiségű vérvesztéskor a pulzus száma lassul.		X

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

11. Csoportosítsa a számokkal jelölt jellemzőket! Írja a számokat a megfelelő csoporthoz! 6 pont

1. analízis, 2. absztrakció, 3. szeretet, 4. konkretizálás, 5. önmegvalósítás, 6. analógia

Gondolkodási műveletek: 1., 2., 4., 6.

Szükségletek: 3., 5.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

12. Válassza ki, és húzza alá a hamis állításokat! 6 pont

Az iskoláskorúak tanulási motivációja általában erős, célirányos.

Az ifjúkori barátságok sokkal egyenletesebbek, tartósabbak, mint a serdülőkorúaké.

A gyermek a pubertáskorban felkészül a választott élethivatásra.

Az óvodáskor legfőbb jellemzője a játéktevékenység.

Az újszülött születésének pillanatában fejlett színlátással rendelkezik.

A szabályjátékok a gyermek hét-nyolc éves korában jelennek meg.

Az utánzás öröklött viselkedésminta.

A fiatal felnőttkori fejlődésének a zavara együtt járhat a büntudattal.

A csecsemő az ötödik-hatodik hónapban már különbséget tud tenni az édesanyja és az idegenek között.

Az erkölcsi normák és szabályok ismerete elegendő az erkölcsös viselkedéshez.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

13. Tegyen X jelet az igaz állítások mellé! 6 pont

Állítások	igaz x
A bulimia nagy mennyiségű étel elfogyasztása, majd mesterségesen előidézett kihányása.	x
A szenvedélybeteg kórosan jókedvű.	
A szenvedélybeteg serdülő elhúzódik a felnőttektől.	x
A család feladata a felnőtté válás elősegítése.	x
A depresszió az életcélok sokasága.	
A serdülő nem igényli a családtól való elszakadást.	
Az ultraibolya sugár segíti a bőr barnulását.	x
A fizikai aktivitás csökkenti a szív percnkénti összehúzódását.	
A serdülő fiúk hangja mutál.	x
A problematikus gyerekek szociális beilleszkedése nem zavartalan.	x
Az iskolaéretlen gyermek kitartóan figyel.	
A játék konfliktust keltő szerepe miatt a 3 éves gyermekek számára még nem ajánlott.	

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

14. Karikázza be a hamis állítások betűjelét! 6 pont

- A. A házi gondozás során a gondozásra szorulókat otthonukban látják el.
- B. A megszakított közösülés a legbiztosabb fogamzásgátló módszer.
- C. A méhlepény a terhesség harmadik hónapjában alakul ki véglegesen.
- D. A terhesség biztos jele a hányás.
- E. A terhestanácsadás egyik feladata a helyes életmódra vonatkozó tájékoztatás.
- F. Az érett újszülött körmei születés után még nem érik el az ujjbegyet.
- G. Az apák részvételével vezetett szülést nevezzük együttszülésnek.
- H. Az újszülött törzse a fejéhez viszonyítva nagy, végtagjai hosszúak.
- I. Az újszülött élettani testhőmérséklete 38–39 °C között mozog.
- J. Az újszülött élettani sárgasága a születés utáni 2–3. napon válik láthatóvá.
- K. Az anyatej szénhidrátartalma alacsony, ezért cukros teával pótoljuk a szénhidrátot.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

15. Nevezze meg a vér alakos elemei közül azt, amelyik az oxigént szállítja! 1 pont

- *vörösvértest*

(A helyes válaszra 1 pont adható!)

16. Sorolja fel a mellkast alkotó csontokat! 3 pont

- *a bordák,*
- *a szegycsont,*
- *a hátcsigolyák*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

17. Írja le a vállövet alkotó csontok neveit! 2 pont

- *kulcscsont,*
- *lapockacsont*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

18. Sorolja fel a nagyagy fehérállományában futó pályákat! 3 pont

- a társító (asszociációs) pályák,
- az összekötő (commissurális) pályák,
- a vetületi (projekciós) pályák

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

19. Egészítse ki a gége porcainak a felsorolását! 3 pont

- **pajzsporc,**
- *gyűrűporc,*
- *kannaporc,*
- *gégefedő*

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

**20. Válaszoljon az alábbi kérdésekre!
Írja a válaszait a kipontozott vonalakra! 4 pont**

Kóros-e, ha a vizeletben fehérje található?

.....*igen*.....

Hol található az érmozgató központ?

.....*a nyúltvelőben*.....

Hol helyezkedik el a szürkeállomány a gerincvelőben?

.....*belül*.....

Mit okozhat a D-vitamin hiányos táplálkozás csecsemőkorban?

...*rachitis- t (angolkórt)*.....

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

21. Fogalmazza meg az életmód lényegét! 2 pont

Azoknak a külső és belső viszonyoknak az összessége, amelyek között a személy létezik.

(A helyes válaszra 2 pont adható!)

***22. Sorolja fel, hogy az áramütés súlyossága mitől függ! 5 pont**

- az áram erősségétől,
- az áram jellegétől (egyen- vagy váltóáram),
- az áram szervezeten belüli haladási irányától,
- az áramhatás időtartamától,
- a bőr ellenállásától

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

***23. Írjon egy (1) példát a legális drogok közül, amelyek növeli a szervezet aktivitását! 1 pont**

- koffein

(A helyes válaszra 1 pont adható!)

24. Hasonlítsa össze az emberi és az állati kommunikáció jellemzőit! Írja a táblázatba a hiányzó jellemzőket! 4 pont

Jellemzők	állat	ember
Szimbólumhasználat	<i>nincs</i>	van
Kommunikációs jelek használata	véges	<i>végtelen</i>
Események rekonstruálása	képtelen	<i>képes</i>
Ismeretátadás	<i>korlátozottan</i>	széleskörűen

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

25. Egészítse ki az alapérzelmek óvodáskori fejlődésének felsorolását! 3 pont

1. **düh,**
2. *félelem,*
3. *öröm,*
4. *szeretet*

(Csak a helyes sorrendben leírt, helyes válaszokra adható 1-1 pont!)

***26. Írjon egy (1) példát a 12–15 hónapos csecsemő ajánlott játékaik közül! 1 pont**

- építőkocka,
- üreges formák

(A helyes válaszra 1 pont adható!)

***27. Írja a táblázatba a csecsemő fejlődésére vonatkozó, hiányzó jellemzőket! Egészítse ki a táblázat adatait! 8 pont**

	Első negyedév	Második negyedév	Harmadik negyedév	Negyedik negyedév
A mozgás fejlődése	<i>Fejét megtartja.</i>	Oldalára fordul.	Hempereg, kúszik.	<i>Felmászik, lemászik, feláll.</i>
A játék - tevékenység fejlődése	Kezét nézegeti.	<i>Öklét nyitogatja, a játékot a szájába veszi.</i>	Egyik kezéből a másikba teszi a játékot.	<i>Ütöget, egymásba tesz játékokat.</i>
Az érzelmi fejlődés	<i>Örül.</i>	Visszatükrözi a felnőttek érzelmeit.	<i>Fél az idegenektől.</i>	Kimutatja a szeretetét.
A beszéd fejlődése	<i>„Modulált” sírás.</i>	Gögcicsél.	<i>Gagyog.</i>	Az első szavak elsajátítása, rövid utasítások megértése.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)